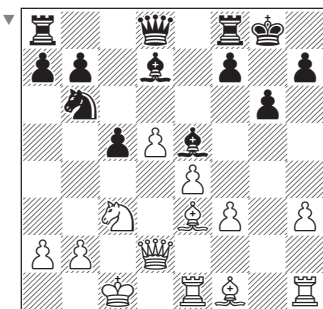

Enevoldsen special

Når en teoribog er gammel nok, er den som ny! I dette tilfælde måtte Bent Larsen undres ved morgenkaffen, da et af de afgørende partier fra Argentina-M 2005 tilsyneladende blev afgjort af ukendskab til et Bolbochan-parti fra OL i Dubrovnik 1950.

Hvad skal Sort trække?

Et af mine fire eksemplarer af Grünfeldova Odbrana fra 1951 var inden for rækkevidde. Det ene eksemplar, med smukt blåt stift bind, må jeg have købt i 1952 eller 53. Men de tre andre, uindbundne, anskaffede jeg i Jugoslavien 1955. Odbrana betyder forsvar på serbokroatisk. Bogen er med 'vore' bogstaver, men resten er udpræget serbisk. Det første forord er af ledelsen af Beograd-klubben Partizan. Der er skam også et brev fra Ernst Grünfeld. Samt et forord af forfatterne.

Dr. Trifunovic, Gruber og Bozic. Det var den sidst nævnte, der skrev bogen. Stormester Trifunovic havde meget travlt i indenrigsministeriet, bl.a. med Triest-traktaten. Gruber ved jeg ikke meget om, men han er f.eks. nummer sidst i Schlechter Mindeturneringen i Wien 1923 (vundet af Tartakower foran Reti) og næstsidst i Wien 1921 (vundet af Sämisch foran Euwe og Breyer, der døde i november samme år).

Efter 1. d4 Sf6 2. c4 g6 giver 3. Sc3 d5 en Grünfeld-inder, og 3. Sf3 Lg7 4. Sc3 d5 selvfølgelig også. Men hvad med 4. g3 d5. Det kaldte man Neo-Grünfeld, hm. Og 3. f3 d5, det duer selvfølgelig ikke for hvid. Men når Aljechin, der meget frabad sig at blive kaldt hypermoderne, kunne til-

lade sig at spille sådan... Det er det sidste afsnit, og det fylder kun 8 af de 396 sider. Man kunne blive ekspert i 3. f3 d5 på en eftermiddag.

♔ Flores

♔ Pierrot

Grünfeld-indisk / D70

1. d4 Sf6 2. c4 g6 3. f3 d5 4. cxd5 Sxd5 5. e4 Sb6 6. Sc3 Lg7 7. Le3 0-0

J. Enevoldsen - Flohr, Stockholm 1937: 7... Sc6 8. Dd2 Sxd4 9. opgivet! Men 7... Sc6 er ikke særlig godt pga. 8. Lb5.

8. Dd2 Sc6 9. 0-0-0 e5 10. d5 Sd4 11. f4

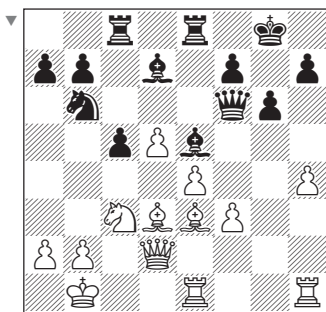
11. Sb5 er en solid måde at spille på remis.

11... Lg4 12. Te1 c5 13. fxe5 Lxe5 14. h3 Ld7 15. Sf3 Sxf3 16. gxf3 Te8?

Stopstop! Det må tabe... Vejen er meget smal, men Julio Bolbochan løst altså problemet mod Harald Enevoldsen: 15... De7! Det har jeg stolet på lige siden, og der er en hel masse taktiske fiduser. Jeg var fristet til at tage 3. f3 på repertoire, for i Sämisch-varianten i Kongeindisk kan undertiden Se2-c3 være praktisk. Jeg har faktisk 100% med 3. f3, et eneste parti, mod hollænderen Scholl.

Ved nærmere eftersyn kan jeg ikke

se noget godt for Sort efter 15... De7 16. Lh6. Måske var det det, Pierrot blev bange for. Han er en solid spiller, der ikke plejer et tabe partier, men her havde han en dårlig turnering.
17. Kb1 Tc8 18. h4! Df6 19. Ld3

Endelig er Hvid klar til f4. Sort må slå, men bagefter finder han ikke noget forsvar.

19... Dxf3 20. h5 Df6 21. Tef1 De7 22. Lg5 Df8

Hæsligt. Men 22... Dd6 23. Df2 virker også betænkeligt.

23. hxg6 hxg6 24. Lf6 Lxf6 25. Txf6 Lg4 26. Thf1! Lh5

Det lykkes Sort at holde e-bonden tilbage, men han får et håbløst slutspil. 26... Sd7 27. Txf7 var værre.

27. Df4 De7 28. Txf7 De5 29. Dh6 Dh8

30. Dg5 Dd4 31. Dh6 Dh8 32. Dxb8† Kxb8 33. Txb7 Tf8 34. Th1 Kg8 35. e5 Tcd8 36. Txa7 Tfe8 37. Tg1 Kh8 38. Lxg6 Lxg6† 39. Txb6 Sxd5

Omsider. 34 træk ventede den på b6, der vel er lige så dårligt et springerfelt som b3, ifølge Tarrasch.

40. Sxd5 Txd5 41. e6 Te5 42. e7 Te2 43. Tg4 Te5 44. Ta3 opgivet.

Men Trifunovic & Co. havde skam to 'beviser' for, at Crni ima dobru igru, hvilket vil sige, at Sort har godt spil. Det andet var Enevoldsen - Heinicke, Oldenburg 1949. (Det kendte Bolbochan formodentlig, han var en meget flittig mand). Efter 14. h3 gik Sort ikke hjem med løberen: Dh4!? det kommer vi til senere.

Sort vandt i flotteste stil. Jeg har selv været med til et analyse af det med Harald Enevoldsen, men noget klart kom vi ikke til.

Harald var ikke altid heldig med sine forbedringsforsøg. Eksempelvis i København 1950 mod Hartvig Nielsen:

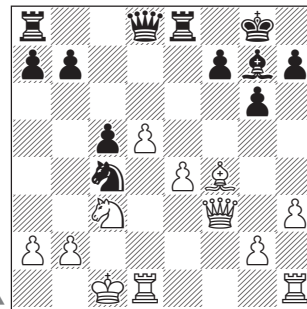
1. d4 Sf6 2. c4 g6 3. f3 d5 4. cxd5 Sxd5 5. e4 Sb6 6. Sc3 Lg7 7. Le3 0-0 8. Dd2 Sc6 9. 0-0-0 e5 10. d5 Sd4 11. f4 c5

Og nu...

12. Sf3

... i stedet for 12. fxe5 som i Enevoldsen - Heinicke.

12... Lg4 13. Le2 Sxe2 14. Dxe2 exf4 15. Lxf4 Te8 16. h3 Lxf3 17. Dxf3? Sc4

Sort har trusler mod den hvide konge, og det hvide centrum er svagt.

18. Dd3? b5 19. Thf1 Sxb2!

Og Sort vandt hurtigt.

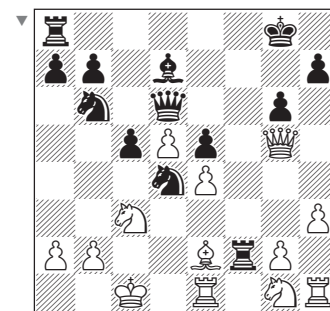
Her kommer lille jeg ind i billedet, i klubholdmesterskabet for København 1953. Partiet står i 50 udvalgte, hvor man er velkommen til at læse to sider kommentarer. Her vil jeg kun lige komme med en enkelt korrektion:

♔ Harald Enevoldsen

♚ Bent Larsen

Grünfeld-indisk / D70

1. d4 Sf6 2. c4 g6 3. f3 d5 4. cxd5 Sxd5 5. e4 Sb6 6. Sc3 Lg7 7. Le3 0-0 8. Dd2 Sc6 9. 0-0-0 e5 10. d5 Sd4 11. f4 c5 12. fxe5 Lg4! 13. Te1 Lxe5 14. Lg5? f6 15. Lf4? Dd6 16. Lxe5 fxe5 17. h3 Ld7 18. Le2 Tf2 19. Dg5!?

19... Sa4! 20. Sd1?

Mod 20. Dg3 Taf8 21. Sf3 Sxc3 22. Dxf2 angav jeg Sxa2† fulgt af Sb4,

Enevoldsen-brødrene – store navne i dansk skakhistorie.

Harald Enevoldsen
(1911 - 2005)

Jens Enevoldsen
(1907 - 1980)

hvilket er chancerigt, men ikke helt afgørende. Stærkere er imidlertid 22... Scxe2† 23. Txe2 Da6 24. Te3 Txa2 25. Ta3 Dc4† 26. Kb1 Dc2† 27. Ka1 Dxe4 28. Tc1 Dxd5 med gevinststilling for Sort.

20... c4! 21. Dg3 c3 22. bxc3 Da3† 23. Kd2 Tf4 24. Lc4 Tc8 25. Dd3 Sb2 26. Sxb2 Dxb2† 0-1

Den jugoslaviske bog har endnu et Enevoldsen-parti fra Dubrovnik. Det er selvfølgelig stadig H., Jens var slet ikke med på holdet. Men 9... a6 kan vist ikke være Lodewijk Prins' alvorlige mening!

♔ **H. Enevoldsen**
♔ **L. Prins**

Grünfeld-indisk / D70

1. d4 Sf6 2. c4 g6 3. f3 d5 4. cxd5 Sxd5 5. e4 Sb6 6. Sc3 Lg7 7. Le3 0-0 8. Dd2 Sc6 9. 0-0-0 a6? 10. h4!?

Et eneste fritræk, så går Harald bersærk. En anden god udnyttelse er 10. Kb1 med ideen 10... e5 11. d5 Sd4 12. f4 Lg4 13. Tc1!

10... e5 11. d5 Sd4 12. h5 Ld7 13. Kb1 Tc8 14. Lh6

Hvid har mere angreb end Sort, trods prydplanten på d4. Nå, helt så enkelt er det ikke, og Harald blev narret.

Men vi må tilbage til Skakbladet for august 1949. Efter Bjørn Niensens død i maj var juli mindenummer, og august var således det første normale nummer under Jens Enevoldsens redaktion, der kun kom til at vare et halvt år. Her er der bl.a. en artikel af Euwe om åbningsspillet i Euwe-turneringen, og her fremhæves den store betydning af Harald Enevoldsens parti mod Hartvig Nielsen:

1. d4 Sf6 2. c4 g6 3. f3 d5 4. cxd5 Sxd5 5. e4 Sb6 6. Sc3 Lg7 7. Le3 0-0 8. Dd2 Sc6 9. 0-0-0 e5 10. d5 Sd4 11. f4 Lg4 12. Te1 c5 13. h3 Ld7 14. fxe5 Lxe5 15. Sf3 Sxf3 16. gxf3 Sa4 17. Sxa4 Lxa4 18. f4 Lc7 19. Df2 med stor fordel. Men fire sider læn-gere fremme, i sine kommentarer til sit eget parti mod Heinicke, Oldenburg 1949, gør Jens Enevoldsen opmærksom på, at det hele skyldes, at

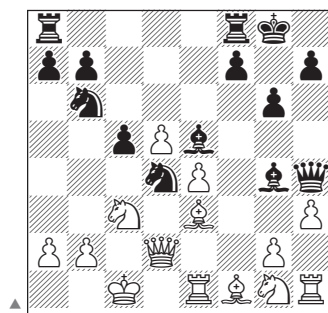
Hartvig spillede en gal trækfølge. Rigtigt er 11. (f4) c5!, og det fik Hartvig altså revanche med året efter. Men hvem ved, om Prins læste Skakbladet. Han kendte nok kun Euwes version og spillede altså det lidt effektive 9... a6 i Dubrovnik 1950. Euwe havde foreslået en anden udvej, 9... Sa5, det står hos Trifunovic: 9... Sa5 10. b3 Dd6? 11. Sb5 Dc6† 12. Kb1 a6 13. Sa3, og Sort taber en officer, Bartosek - Kato-tov, Prag 1943.

♔ **J. Enevoldsen**
♔ **H. Heinicke**

Grünfeld-indisk / D70

1. d4 Sf6 2. c4 g6 3. f3 d5 4. cxd5 Sxd5 5. e4 Sb6 6. Sc3 Lg7 7. Le3 0-0 8. Dd2 Sc6 9. 0-0-0 e5 10. d5 Sd4 11. f4 c5 12. fxe5 Lg4 13. Te1 Lxe5 14. h3 Dh4!

JE accepterer uden videre, at 14... Ld7 15. Sf3 er gunstigt for Hvid.

Denne stilling er jeg vendt tilbage til adskillige gange i årenes løb. Den er en slags kombinationsøvelse. Allerst slår vi fast, at kvalitetsofferet 15. hxg4, som Jens nævner, ikke duer, heller ikke med forberedelsen 15. Lg5.

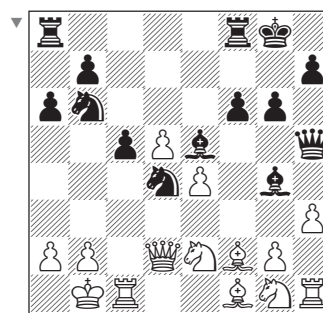
15. Kb1 f6

– Sort går ikke i fælden. Det nærliggende f5 taber en officer efter 16. Lg5 Dh5 17. Lf4 med truslen Th2. Det betyder bare, at f5 ikke duer. Men er f6 nødvendigt? Hvorfor ikke a6 med det samme? Eller e5?

16. Tc1 a6 17. Lf2

Og her eller i næste træk er Ka1 virkelig interessant!!

17... Dh5 18. Sce2

Nu var det meningen at bytte et par gange på e2 og derefter låne en bonde på c5. Det er vist det, der hedder at undervurdere modstanderen.

18... Lf5!!

Jens angiver nu 19. Sc3 Ld7 med godt spil for Sort. Dette som en slags forklaring på, hvorfor han modtog offeret.

Det er meget uklart! Jeg spiller 20. Le2 Sxe2 21. Scxe2 og har ikke blot truslen på c5, men også Sf3 med muligheden g4.

19. Sxd4 Lxe4† 20. Sc2??

– Der var endnu tid for Hvid til at erkende. Den bedste modchance bestod i 20. Ld3 Lxg2 21. Se6 med vanskelige problemer og formodentlig lige chancer.

BL: Måske kan der påvises fordel for Sort efter 20. Ld3 Lxd3† 21. Dxd3 Lxd4, men Hvid får brikkerne i spil.

20... Df5

– Hvid opdager nu, at han ingen træk har. Han kan ikke bekvemme sig til at gå ind i det noget ringere slutspil efter 21. Ka1 Sa4 22. Sd4, hvilket vel var det mindre onde.

BL: Jeg er slet ikke med. Jeg føler mig som en dreng på 14 år. Hvor er den dræbende dobbeltskak efter 21. Ka1! Sa4 22. Se3 Sxb2 23. Sxf5? Til venstre for a3 eller neden for c1? Hvis meningen er 22. Se3 Df4, så er det ikke helt klart efter 23. Tc3.

21. Sf3?? Sa4 22. Le2 Lxb2 23. g4 Dd7 24. Lxc5?

– En uundgåelig afsluttende fejl. Dårlig stilling og tidnød har lagt manganen hurtigt i graven. Skriver JE. Men han foreslår ikke noget andet træk.

1953 – den 18-årige Bent Larsen vinder over Harald Enevoldsen og spiller uafgjort 3-3 i Ekstra Bladets træningsmatch med Jens Enevoldsen. Johs. Christiansen leder slaget.

24... Lxc1 25. Txc1 Sxc5 26. opgivet.

Det er simpelthen et brandparti af den tyske mester. Om det har nogen betydning for åbningsteorien, ved jeg ikke. Efter 14... Dh4 truer Lg3, så 15. Kb1 er nok rigtigt. Derefter ved jeg ikke mere! 15... a5 16. Tc1 a4 17. Lf2 Dh5 18. Sb5 er vildt. Men vist udmærket for Hvid. 15... a6 16. Tc1 Tac8 eller Tfe8, det er alt sammen meget uoverskueligt. Sort har et trafikproblem på d7: hvis springeren bruger feltet, har løberen ingen retræte.

Men stillingen har stadig ikke røbet sine hemmeligheder. Og her i slutningen af 2005 tog jeg fat på at analysere på ny. Jeg kunne egentlig godt lide Jens Enevoldsens træk 21. Sf3. Hvad er det ved at have en officer i overvægt, hvis højre hjørne ikke deltager? Nå, men efter 21. Sf3 Sa4! med den smukke pointe 22. Sxe5 Dxe5!, hvorfor ikke 22. Sh4. Efter 22... Dg5 23. Sxg5 går det vist udmærket for Hvid. Men Sort spiller selvfølgelig 22... Dd7, og her dukkede vanskelighederne op, f.eks. 23. Ld3 Dxd5 24. Tcd1 Tad8 25. Lxe4 Dxd2 26. Txd2 Txd2 27. Le3 Td7

28. Lc1 Lg3! og det er nederdrægtigt uheldigt, lige som Hvid er ved at have organiseret styrkerne, taber han randspringeren eller den smukke løber.

Men vil Sort stå af i 3. træk kan man da bare spille 3... e5! (4. dxe5 Sh5, H. Enevoldsen - Ragozin, vi så skam på det i Skakklubben Niemzowitsch, og det var mange år før Leko blev født).

Det er kendt, at Nimzo anså lillebror Harald for et større talent end Jens. Han var meget tidligt en fiks taktiker, men i de store strategiske linier kunne han fare vild. Om han var en god psykolog, ved jeg ikke rigtig, men Christian Poulsen 'Plovjernet' havde han krammet på. Til gengæld kunne han ikke med Eigil Pedersen. Derfor blev han ikke vinder af trekampen i 1951. I en hollænder ofrede Eigil 'bare' en bonde, og hvis Harald 'bare' havde slået den, var han formodentlig blevet danmarksmester. Og i 58, da han sidste gang var med i DM, skulle han bare have ladet være med at pleje og opmuntre den frygteligt nervøse Børge Andersen...

Blindspil

Jens Enevoldsens danske rekord holdt 47 år

Af Thorbjørn Rosenlund

I årene op til Anden Verdenskrig hævdede Jens Enevoldsen flere gange den danske rekord i blindsimultan, senest i Roskilde 1939, hvor han på ca. 12 timer gennemførte 24 samtidige partier med scoren 13 gevinster, 11 remis, 0 tab.

Det tyske overfald på Polen, der udløste den erklærede krig, blev indledt, mens den europæiske skakelite deltog i skak-OL i Argentina. Turneringen blev spillet færdig, en af de danske deltagere valgte at forlade holdet og rejse hjem, to fulgte straks efter afslutningen, mens de tre sidste, heriblandt Jens Enevoldsen, valgte at se tiden an i Argentina. Efter nogle måneder tiltrådte han den farefulde hjemrejse, men var klar til DM 1940 i Randers – og et erstatningskrav mod Dansk Skak Union på 600 kr. Enevoldsen fik delvis medhold i Byretten, men DSU appellerede til Landsretten og vandt.

Blandt dem, der tog permanent ophold i Argentina, var den polske stormester Miguel Najdorf. Blindsimultan var en af måderne at slå sig igennem på, og i 1943 satte han verdensrekord med 40 partier, en bedrift han overgik to år efter krigen med 45 partier. Siden er det i 1960 overgået af ungarenen Janos Flesch med 52 partier, men der er usikkerhed om de præcise regler. Samme år spillede amerikaneren George Koltanowski 56 blindpartier på blot ni timer, men vistnok i træk og ikke simultant.

Jens Enevoldsens danske rekord holdt 47 år indtil Jacob Øst Hansen i 1986 på 13 timer og 14 minutter gennemførte 25 partier simultant med scoren: 19 gevinster, 4 remis, 2 tab. Øst Hansens rekord holdt til gengæld kun til 25. april 1987, hvor helsingoraneren Ole ▶